

Sammandrag av politisk inriktning för mandatperioden 2017-2021

Detta sammandrag beskriver grunden för den politiska samverkan mellan partierna Sámiid Riikkabelodat, Guovssonásti, Vuovdega, Samiska Folkomröstningspartiet och Samerna i Sametinget 2017-2021.

1. Samiskt självbestämmande

- Utredda och implementera konsekvenserna av erkännandet av samerna som ett folk med rätt till självbestämmande i enlighet med den reviderade svenska grundlagen
- Stärka Sametingets självbestämmande i frågor som rör alla samer
- Arbeta för etablering av en konsultationsordning mellan staten och det samiska folket
- Stärka och utveckla samverkan mellan Sametinget och samebyarna, sameföreningarna, lokala, nationella och internationella samiska samverkansorgan
- Arbeta för genomförandet av en sannings- och försoningskommission

2. Initiativ till ny samepolitik

- I samråd med Sveriges riksdag och regeringen utforma en process för att formulera och implementera en ny samepolitik – parlamentarisk kommitté med representation från Sametinget och andra samiska intressen.
- Arbeta för att Urfolksdeklarationen och slutdokumentet antaget av FN implementeras i Sverige
- Arbeta för ratificering av ILO-konventionen artikel 169 i Sverige

3. Klarläggning av samisk rätt till land och vatten

- Arbeta för att tillsätta en expertutredning med samiska jurister om den samiska rätten till land och vatten, inom hela det svenska Sápmi, ovan såväl som nedan odlingsgränsen
- Arbeta för en förändring av gällande minerallagstiftning och miljöbalken enligt principerna i urfolksdeklarationen
- Arbeta för statlig finansiering av rättsprocesser av stor vikt för samisk rätt
- Arbeta mot fragmentering av samisk mark orsakad av exploatörer
- Arbeta för att stärka betydelsen av samisk traditionell kunskap och resurshantering för en hållbar utveckling i Sápmi och Arktis

4. Stark och livskraftig rennäring

- Stärka och utveckla rennäringen som samisk näring och kulturbärare
- Arbeta för en ansvarstagande rovdjursförvaltning som tar hänsyn till renskötsel baserad på traditionell kunskap
- Stärka och utveckla samebyarnas självbestämmande, rätt att bestämma själva om intrång
- Arbeta för att samiska urfolksrättigheter tillgodoses till fullo inom renskötseln och rättssäkerheten för dess utövare stärks, bl.a. i relation till extraktiva industrier, turism och skoterkörning, renstödler, tjuvjakt, övriga intrång, etc

- Utforma en klimatstrategi för att klarlägga rennäringens hantering av konsekvenserna av klimatförändringar samt behov av åtgärder på kort och lång sikt

5. Stärka Sametingets internationella arbete

- Genomföra översyn av det samiska inflytandet inom Barentsrådet och i Arktiska Rådet
- Arbeta för en omförhandling av förslaget till Nordisk samekonvention
- Arbeta för att stärka närvaron i arbetet med urfolksfrågor inom FN-systemet
- Stärka samarbetet inom Samisk Parlamentariskt Råd

6. Egna samiska EU-program

- Arbeta för att inrätta egna samiska EU-program för rennäringen och samiska näringar
- Arbeta för att rennäringen och samiska näringar skall omfattas av EUs strukturfonder på lika villkor som övriga landsbygdsnäringar
- Arbeta för att rennäringen och samiska näringar får samma kompensation som andra areella näringar för naturgivna nackdelar som klimat mm

7. Samiska näringar stärks och utvecklas

- Arbeta för att förenkla förutsättningarna för samisk småskalig matförädling
- Arbeta för att stärka duodji
- Arbeta för att stärka samiska företags möjligheter för nyetablering, innovation, investering och utveckling.

8. Hälsa och social omvårdnad

- Utforma ett hälso- och socialpolitiskt program för Sametinget
- Arbeta för att inrätta ett hälso-, social- och idrottsnämnd
- Arbeta för förebyggande insatser och första hjälpen i psykisk ohälsa inom det samiska samhället
- Arbeta för att centrum för samisk hälsa inrättas

9. Samiska språket

- Arbeta aktivt för att stärka, bevara och utveckla nord-, lule-, syd-, ume-, pitesamiskan och andra samiska språkvarieteter
- Arbeta för ökade språkinsatser, tex. fler intensivkurser, språkbud, distansundervisning, stipendier och studiestöd till språkstudier, utbilda fler samiska pedagoger, ökad utveckling, tillgång och bredd av läromedel och utbildningsmaterial för alla språkvarieteter
- Arbeta för en omorganisering av språkarbetet i Sametinget, bl.a. etablering av språkcentra i det lule-, ume- och nordsamiska området
- Arbeta för att rätten att tala och lära sig sitt eget språk ska stärkas i skollag, språklag och socialtjänstlag

10. Samisk utbildning och forskning

- Utforma ett forskningspolitiskt program
- Följa upp och implementera Sametingets antagna utbildningspolitiska program
- Arbeta för att stärka Sametingets inflytande och delaktighet över forskning om samiska frågor
- Arbeta för nya initiativ och utveckling av samiska institutioner inom högre utbildning och forskning
- Arbeta för att utbildning och utbildningsmaterial om samer upprättas

11. Samiska kulturen stärks och utvecklas

- Arbeta för att stärka samernas självbestämmande inom kultursektorn - alla frågor om samisk kultur överförs till Sametinget
- Arbeta för att stärka och utveckla institutioner, sameföreningar och organisationer på lokal, regional, nationell och internationell nivå
- Arbeta för ökat rättsskydd av våra traditionella duodjiformer och mönster
- Arbeta för att stärka samisk idrott och uppnå fast finansiering för den
- Arbeta för repatriering av samiska kvarlevor
- Arbeta för arbetsstipendier för konstnärer, filmare, författare och andra kulturarbetare

12. Översyn och förstärkning av Sametingets förvaltningsorganisation och politiska organisation

- Tydliggöra Sametingets roll som myndighet i förhållande till Sametinget som folkvalt organ
- Översyn och förstärkning av Sametingets politiska organisation och dess förvaltningsorganisation
- Arbeta för utökade förvaltningsanslag, kulturanslag, språkanslag och anslag för främjande av rennäring

13. Jämställdhet

- Arbeta för utökade insatser för jämställdhet inom det samiska samhället.
- Arbeta för minskad strukturell rasism inom rättsverkande myndigheter
- Arbeta för utökade insatser mot olaga hot, hets mot folkgrupp

14. Politiska handlingsprogram och strategier

Samtliga politiska handlingsprogram, strategier och policys skall revideras under mandatperioden.